

Bijlage Opbrengst wijkgerichte instrumenten Lokale Warmtetransitie

Gegevens gebruik wijkgerichte regelingen en spreiding over Gelderland

De overzichtskaart op de volgende bladzijde geeft de spreiding van de wijkgerichte instrumenten voor de energietransitie weer. Gemeenten die gebruik maken van één of meer van de volgende instrumenten zijn gemarkeerd met een gele stip. Het gaat hierbij om de volgende instrumenten: het ondersteuningsprogramma Wijk van de Toekomst, de regeling procesbegeleiding Wijk van de Toekomst en de proeftuinen in de provincie (zowel de Gelderse proeftuinen als de proeftuinen vanuit de landelijke regeling PAW). De proeftuinen zijn weergegeven met een blauwe omlijning rondom de gele stip.

Hierna wordt per instrument een beschrijving gegeven met betrekking tot de verschillende jaren, het bereik van de instrumenten en een huidige stand van zaken.

Figuur 1. Kaart wijkgerichte instrumenten energietransitie provincie Gelderland.

Ondersteuningsstructuur Wijk van de Toekomst

Eind 2022 worden in totaal **59 Gelderse wijken** bediend vanuit de ondersteuningsstructuur Wijk van de Toekomst.

Veel ‘Wijken van de Toekomst’ zijn gestart vanuit wijk- of buurtinitiatieven waarin bewoners actief vorm geven aan de toekomstplannen voor hun wijk. De plannen kunnen ook gaan over fysiek-ruimtelijk en sociale opgaven, maar gaan in ieder geval over energietransitie. Aan de plannen wordt gewerkt met alle relevante stakeholders.

Van de 59 wijken die aangesloten zijn bij het ondersteuningsprogramma, zijn 38 wijken actieve deelnemers van het programma Wijk van de Toekomst. Dit komt overeenkomt met 59.382 huishoudens waarvoor via de wijkcoalities aan de warmtetransitie wordt gewerkt. In tabel 2 is de ontwikkeling weergegeven van het aantal actief deelnemende wijken in de periode 2020-2022. Wijk van de Toekomst startte in januari 2017 vanuit het GEA met zeven actief deelnemende wijken. Van de ontwikkeling van het aantal wijken in de eerste periode tot 2020 zijn er geen cijfers beschikbaar.

	2020	2021	2022
Actief deelnemende wijken	19	28	38

Tabel 1. Aantal actief deelnemende wijken in Wijk van de Toekomst in de periode 2020-2022. Bron: Voortgangsrapportage Wijk van de Toekomst 2022

Behalve de 38 wijken die al actief deelnemen in het programma, bevinden de andere 21 betrokken wijken zich in de *onboarding*fase (het begeleiden bij komen tot coalitie, transitieaanpak en deelname aan het programma) of hebben zij periodiek contact met het programma (updates over en weer, monitoring en leren van elkaar).

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de actief deelnemende 38 wijken per 31 december 2022 in de verschillende Gelderse gemeenten, de samenstelling van de wijkcoalities en de stip op de horizon waar de wijkcoalities aan werken, zover zij deze al concreet hebben gemaakt.

Gemeente	Wijk	Samenstelling wijkcoalitie	Stip op de horizon
1.Apeldoorn	Kerschoten	Gemeente, procesbegeleiders & klankbordgroep, woningcorporatie	Een betaalbaar en duurzaam alternatief voor aardgas beschikbaar maken met in 2030 alle woningen op het warmtenet. In een sterke samenwerking met de grootste partijen wordt Kerschoten toekomstbestendig.
	Loenen	Bewonersinitiatief, dorpsraad, gemeente	DE-centrale, eigenlijk een slim energiemanagementsysteem, brengt in Loenen vraag en aanbod van stroom bij elkaar. Zo wordt in samenwerkingsverband met iedereen Loenen in 2050 volledig aardgasvrij.
	De Parken	Gemeente, procesbegeleider, klankbordgroep bewoners	In samenwerking met de bewoners worden alle stappen gemaakt. Hybride warmtepompen en duurzaam gas vormen de oplossing om in 2030 aardgasvrij-ready te zijn.
	De Maten	Gemeente, woningcorporaties, alliander	Samen met inwoners, woningcorporaties en andere partners komen we per buurt tot een haalbare en betaalbare oplossing. Passend bij de mensen en de woningen.
2.Arnhem	Alteveer-Cranevelt	Werkgroep van bewoners, bewonersinitiatief Duurzaam Alteveer,	Duurzaam Craneveer beslist niet voor bewoners maar wil hen ondersteunen met informatie en kennisuitwisseling, zodat ieder op zijn eigen 'natuurlijke moment' weet welke keuzes beschikbaar en logisch zijn.
	Hoogkamp	Werkgroep bewoners, gemeente en alliander	Met de focus op het bewust maken van de bewoners zal Hoogkamp samen energieneutraal worden. Stapsgewijs van het gas af met een hybride oplossing met stadswarmte en biogas.
	Spijkerkwartier	Bewonersinitiatief (Stichting Blauwe wijkeconomie), gemeente, Hogeschool Arnhem Nijmegen.	Een betaalbaar aardgasloos Spijkerkwartier waarbij de focus op de warmtevoorziening ligt.

			Het bewust maken van de bewoners is nu de grootste taak.
3.Barneveld	Arnhem-West (Lombok, Heijenoord, Klingelbeek)	Diverse bewonersinitiatieven, gemeente	Wij geloven in een aanpak waarbij de bewoners van Arnhem-West een stevige stem krijgen in de toekomstige energievoorziening van de wijken.
	De Glind	Gemeente, procesbegeleiders, Rudolf Stichting, werkgroep bewoners	Wij geloven in een aanpak waarbij de bewoners van Arnhem-West een stevige stem krijgen in de toekomstige energievoorziening van de wijken.
4.Bronckhorst	Bronckhorst	Gemeente, procesbegeleider	Samen werken richting de eerste energie neutrale stad van Nederland door bij monumenten te kijken wat wel kan!
5.Buren	Zelhem Bloemenbuurt	Gemeente, procesbegeleider	
	Lingemeer		In Lingemeer wordt gewerkt aan een toekomstbestendige warmtevoorziening met een belangrijke rol voor de adviesgroep Duurzaam Lingemeer en alle particuliere woning-eigenaren.
6.Culemborg	Culemborg Zuid-Oost	Bewonersvereniging, Ontwikkelaar, Thermobello, Gemeente	Wij willen de noodzakelijke omslag naar duurzame energie hier lokaal realiseren, in Culemborg, samen met zoveel mogelijk Culemborgers en plaatselijke bedrijven en organisaties.
7.Druten	Deest	Bewoners, gemeente, energiecoöperatie	Met een integrale aanpak willen we het wonen in Deest toekomstbestendig maken, met een passende, duurzame woonvoorraad en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor inwoners. Ook in relatie tot de leefomgeving is de ambitie om dit zo duurzaam mogelijk vorm te geven.
8.Duiven	De Vergert	Gemeente, werkgroep bewoners	

9.Elburg	Oostendorp		
10.Ermelo	Ermelo West	Bewoners klankbordgroep, woningcorporatie, gemeente	Samen met de betrokken partijen, waaronder de bewonersgroep, is er gestart met het onderzoek naar de mogelijke alternatieve technieken. Met als doel in 2027 volledig aardgasvrij te zijn.
11.Heumen	Malden Noord Oost	Bewoners werkgroep, gemeente	Malden-Noordoost richt zich op energiebesparing en vergroening van de wijk. Naast een energiebesparing van 15% de komende 5 jaar transformeert de buurt in het kader van integrale wijkontwikkeling. Met de aanleg van groene daken, natuurvriendelijke tuinen en meer biodiversiteit wordt de overstap naar een duurzame toekomst gerealiseerd.
12.Lingewaard	Zilverkamp/ Huissen	Gemeente, bewonersgroep, procesbegeleider	Malden-Noordoost richt zich op energiebesparing en vergroening van de wijk. Naast een energiebesparing van 15% de komende 5 jaar transformeert de buurt in het kader van integrale wijkontwikkeling. Met de aanleg van groene daken, natuurvriendelijke tuinen en meer biodiversiteit wordt de overstap naar een duurzame toekomst gerealiseerd.
	Doornenburg		
13.Lochem	Laren	Bewoners, energiecoöperatie, gemeente	Laren wil een gezamenlijke aanpak realiseren met de betrokken partijen, waaronder bewoners. All-electric is de gekozen oplossing, zodat Laren in 2035 volledig aardgasvrij is.
14.Montferland	Bloemenbuurt Didam	Gemeente, klankbordgroep bewoners, woningcorporatie	Met het oog op de toekomst, is duurzaamheid daarom een belangrijk thema in het plan voor de Bloemenbuurt. Het plan maken Plavei, gemeente en bewoners samen. Zo is de Bloemenbuurt in 2030 energieneutraal.

15.Nijmegen	Duurzaam Hengstdal	Bewonersinitiatief duurzaam Hengstdal, Gemeente, Alliander	Duurzaam Hengstdal bestaat uit bewoners die samen proberen om hun wijk te verduurzamen. Door energie te besparen, groen te planten, afval te vermijden en alternatieven te vinden voor aardgas.
16.Oude IJsselstreek	Varsseveld	Gemeente, woningcorporatie	
	Silvolde	Gemeente, woningcorporatie	
17.Renkum	Heveadorp	Bewonersinitiatief, gemeente, woningcorporatie	Met verschillende werkgroepen gericht op het verduurzamen van Heveadorp. Samen met de bewoners wordt de wijk aangepakt om zo uiteindelijk volledig energieneutraal te zijn.
18.Rheden	Dieren- West	Gemeente, procesbegeleider, bewonersinitiatief	‘Samen’ wordt het sleutelwoord! Samen gaan we op weg naar de eerste energieneutrale wijk van Rheden. We willen onze verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van het klimaatvraagstuk in onze wijk
19.Tiel	Ellecom		Met een aanpak waarin de woningen ingedeeld worden in een aantal type woningen op basis van technische kenmerken, willen we groepen bewoners organiseren die gezamenlijk de volgende stap zetten in de verduurzaming.
	Tiel-West		
	Wageningen Benedenbuurt	Bewonersinitiatief (Warmtecoöperatie WOW), gemeente, woningcorporatie, marktpartij	Met de kracht in de bewoners is de Benedenbuurt al in 2023 volledig aardgasvrij. Met de volgende stappen naar het realiseren van nieuwe duurzame warmtebronnen.
20.Wageningen	Nude	Gemeente, bewonerswerkgroep	In 2030 aardgasvrij en energieneutraal, dat is de Stip van Nude. Samen met de bewoners en andere

			betrokken partijen wordt er gewerkt aan een duurzaam warmtenet of een all-electric oplossing.
21.Westervoort	Mosterdhof	Gemeente, vereniging van de wijk, woningcorporatie, provincie, waterschap, Vattenfal	In de Mosterdhof gaan we voor een integrale aanpak op het gebied van woningen, openbare ruimte en leefbaarheid. De woonplanaanpak speelt een essentiële rol in het transitiegereed maken van de buurt.
22.Wijchen	Wijchen-Zuid 'Hart van Zuid'	Gemeente, procesbegeleiding	Zowel in het fysieke als het sociale domein, waaronder verduurzaming energievoorziening en woningen van de wijk. Samen met de wijkbewoners is een routekaart gemaakt voor een integraal gebiedsontwikkelingsproces.
23.Zevenaar	Angerlo	Gemeente, bewonersgroep, procesbegeleider	Het dorps en groene gevoel in Angerlo wordt vertaald in duurzame ontwikkelingen. Enthousiaste bewoners zorgen ervoor dat Angerlo al in 2031 aardgasvrij is.
24.Zutphen	Voorsterallee-kwartier-Noord	Gemeente, werkgroep bewoners, energiecoöperatie	Een wijk voor en van de bewoners, daar ligt ook de kracht. De beste projecten en ideeën ontstaan als je bij de bewoners begint. Zo wordt Zutphen aardgasvrij
	Berkelpark	Gemeente	De ligging aan de IJssel biedt grote kansen voor Helbergen en om samen met de bewoners en externe partners Zutphen duurzaam te maken.
	Helbergen	Gemeente, kernteam bewoners, procesbegeleider	De ligging aan de IJssel biedt grote kansen voor Helbergen en om samen met de bewoners en externe partners Zutphen duurzaam te maken.
	Noordveen	Gemeente, werkgroep bewoners, energiecoöperatie	

Tabel 2. Stand van zaken deelnemende wijken Wijk van de Toekomst periode 2020-2022. Bron: Voortgangsrapportage Wijk van de Toekomst 2022 en [Projecten - Wijk van de toekomst](#).

Regeling procesondersteuning Wijk van de Toekomst

Eind 2022 hebben in totaal 33 gemeenten subsidie ontvangen. Op dit moment kent de provincie in totaal 51 gemeenten. Onderstaande tabel bevat een overzicht van het aantal (nieuwe) gemeenten dat per jaar subsidie ontving en het totaal aantal gemeenten met subsidie vanuit de procesregeling.

	2018	2019	2020	2021	2022
Verleende subsidies aan gemeenten (per jaar)	6	19	2	4	2
Totaal aantal gemeenten met subsidie	6	25	27	31	33

Tabel 3. Overzicht aantal gemeenten met subsidie vanuit de procesregeling in de periode 2018-2022.

In de tabel valt op dat met name in 2019 een groot aantal gemeenten subsidie heeft ontvangen voor de procesregeling, namelijk 58% van de verleende subsidies aan gemeenten in de periode 2018-2022.

Gelderse proeftuinen

De provincie heeft in twee rondes (2019 en 2021) subsidies toegekend aan vier Gelderse proeftuinen uit in totaal zes aanvragen. In 2019 werd een open uitnodiging gestuurd aan gemeenten om een plan in te dienen. In 2021 zijn drie gemeenten benaderd die eerder een aanvraag deden bij PAW, maar waarvan hun aanvraag was afgewezen. In totaal trok de provincie voor de vier proeftuinen ongeveer €20 miljoen uit. Per proeftuin is ongeveer €5 miljoen aan subsidie verleend.

De Gelderse proeftuinen zijn aanvullend op de proeftuinen afkomstig uit het landelijke Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). PAW financierde tussen 2018-2022 met landelijke middelen proeftuinen (hierna: BZK-proeftuinen), waaronder 8 proeftuinen in Gelderland. Daarnaast is ook nog één proeftuin in Gelderland gefinancierd via de subsidie SteenGoed Benutten.

Er is geen overkoepelend monitoringsoverzicht beschikbaar vanuit de provincie, waarin de voortgang in beeld wordt gebracht. Wel vindt er tussen de Gelderse proeftuinen en de provincie structureel overleg plaatst, waarin de ontwikkelingen en (geboekte) voortgang een vast gesprekspunt is.

Proeftuin	Financiering	Techniek - Warmtebron	Woningtype - bijzonderheden	Soort woning
1. Kronenburg (Arnhem)	Provincie Gelderland 2019	Lage temperatuur warmtenet aquathermie Rijnwater	Utiliteit, sociale huur, particuliere woningen	350 huurwoningen, 2 utiliteitsgebouwen
2. Ermelo West (Ermelo)	Provincie Gelderland 2019	Isolatie en (hybride) warmtepompen Modulaire aanpak	Sociale huur en particuliere woningen	438 huurwoningen, 170 koop
3. Helbergen Waterkwartier (Zutphen)	Provincie Gelderland 2021	Midden temperatuur warmtenet aqua- (Ijssel) en geothermie met warmtepompen	Integrale aanpak, samenwerking met energiecoöperatie Zutphen Energie	550 huur, 160 koop, 5 utiliteitsgebouwen
4. Bloemenbuurt Didam (Montferland)	Provincie Gelderland 2021	Warmtenet, modulair	Fase 1: 200 huurwoningen met woco Plavei en Firan, 2 ^e fase 386 koop	386 koopwoningen
5. Jerusalem (Nijmegen)	Integrale Wijkaanpak, Steengoed 2020	Warmtepomp	Sociale huur	220 huurwoningen

Tabel 4. Overzicht Proeftuinwijken